

זכרון תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

יו"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

שבת ר"ח - פרשת חקת

ל' סיון תשע"א

גליון תקב"ג

זמני כניסת ויציאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ	בני ברק
9:03	8:34	7:29	
9:06	8:31	7:13	ירושלים
9:43	9:31	8:13	באר אפרק

פולין בורשא 10:15 9:43 8:41

דברי תורה ממורינו הגה"צ אב"ד דקהלתינו שליט"א

זאת חקת התורה, פירש"י לפי שהשטן ואו"ה מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחרי' ע"כ.

ויש להבין מה שאו"ה מונין את ישראל וכי מה הם מונים את ישראל בשאלה הזאת, ולמה במצוה זאת של פרה דווקא שואלין או"ה ולא במצוות אחרות, וי"ל שהנה איתא ישראל נוסרי יש שישים ריבוא אותיות לתורה שכל אחד מישראל יש לו קשר ושייכות ושורש בתורה הק' וישראל ואורייתא חד, והקשר של ישראל עם המצוות הוא קשר טבעי וחיותו של ישראל היא מהמצוות, ולפי"ז מספר בני ישראל למספר המצוות תואמים יחדיו ועולין בקנה אחד שהרי כלל ישראל ההתורה משולבים, והנה בכל המצוות יש מקום בראש כל אדם להבין הקשר של המצוה והאדם הישראלי אם במצוות שכליות ודאי מובן הקשר, ואף במצוות שמעיות כמו שבת תפילין וכדומה יש גם מקום בינה להבין הקשר בין המצוה למצוה שאמרת ונעשה רצוני, ואעפ"י שאין זידעים הטעם מצוה מק"מ ספיר מובן שייקרא בשם מצוה ושיקבלו שכן ע"ז מאת המצוה שכן ציוה ונעשה ציווי, אמנם מצות הטהרה שיטהר האדם מטומאתו זהו דבר שאין ביתא אנוש משיגה מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, איך יתכן שלזאת יקרא מצוה ושבויה אנו נשמעים ונכנעים לאיזשהו ציווי, וכי לא די לנו בזאת שניתנה לנו אפשרות להיטהר מלכלכליכו בחסד ה' אשר גבר עלינו, אלא שעוד ייקרא בשם מצוה ועוד יקבלו שכן ע"ז, וכי יעלה על הדעת ליתן שכל ולהחזיק טובה למי שהי מטונג ומלוכלך מראשו ועד רגליו ולא הי' ראוי לבוא לבין האנשים עד ירחיק מצואתו ומטניפו, האם מוגיע לו תורה ע"כ, והלא הוא צריך להחזיק טובה ולהודות למי שהמציא לו המים לרחוץ ודי לו בזה, וכן בטומאה וטהרה שהבורא ית' שרוב רחמינו נתן לנו אפשרות להיטהר מטומאה וזוהמא, הלזאת ייקרא ציווי והלא טובתנו ואושרינו היא להסיר מעלינו הטומאה, וזהו ששואלין או"ה על עסק הטהרה מה המצוה הזאת מה שייך להיקרא מצוה, ומה טעם יש בה שעוד מקבלין שכן ע"ז, לפיכך כתב חוקה שנאמר להם שחוקה היא מלפני הקב"ה, מבין שאין כל תשובה שייספיק להם שזה לא מושג בשכל הגשמי והטבע שאצל או"ה נתפס ענין טומאה וטהרה כענין לכלוך גשמי שמשירין אותה ע"י מים, אך האמת היא שטומאת ישראל וטהרתו אין לה שום דמיון בגשמיות וכל מולו ענין רוחני בלבד שישיראל נטמא ע"י שרץ וכדו', וטהרתו היא במעין או מקוה או המשך בעמי ב'.

כולו, עד שכדי לשוב ולתקן זה צריכים לעבור כ"כ הרבה אלפי תיקונים שעוברים כל הברואים כולם מאז, ועד מיתה, בפרטות ובכללות כל אחד לפי ענינו, וכל זה שמחמת שהעולם כ"כ נתקלקל בזה החטא לכן נגד זה עבור תיקון העולם ג"כ צריכים התיקונים רבים מאוד עד שיושלמו התיקונים ויבוא משיח אד' שוב יהיה העולם עולם התיקון וכאדם הראשון לפני החטא, ובמילא שהנה לפני המיתה הגוף והנשמה דרים יחד שהגוף הוא כלי לנשמה והוא דרה בתוכו ובקרבו אבל ודאי שאינם שווים במעלתם, כח הנשמה הוא חלק אלוך ממעל והוא דבר קדוש, משא"כ הגוף הינו עפר ואפר חומר גם ושפל עד מאוד, ולכן הגוף עם היצור יחד מעודדים ומתאמצים למשוך את האדם ואת הנשמה ששוכנת שם לעניני חומריות רח"ל ומושכים אותו אל הנפשות ודבריו השפלים, עד כדי כך שמי שאינו משגשג את מותניו למלחמת מצוה זו לעבוד על גופו ולזכור לבל ילך אחר היצור ח"ו ונעבעך אם לא מזככים אותו אזי הגוף נמשך יחד עם בעליו ח"ו אחר היצור ויכול להכשל בכל רע ועון ח"ו, אבל נגד זה הקדים השי"ת רפואה לזו המכה שהיא הנשמה הקדושה שבקרבו של גוף האדם, ובכוחה להאיר הדרך לילך אחר השי"ת ומצוותיו ויצר הטוב, ולא לילך אחר הגוף עם היצור, ולכן שאורה של הנשמה גדול כ"כ, ע"כ כ"ז שהנשמה בקרבו אפי' אם הוא חוטא ופושע ח"ו, וגם נראה איך שנראה, עכ"ז אין גופו מטמא כי בכל זאת ע"י הנשמה שבו אף הוא חלק אלוך ממעל, וישראל אע"פ שחטא ישראל הוא, ולא שייך טומאה בגופו היות ששוכנת בו נשמתו ומאירה אותו, וכיוון שהיא מקודש ומלאה את כל הגוף לכן אפי' גוף של חוטא ופושע אינו נטמא.

שיחת קודש מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

מוצ"ש"ק פרשת חקת תשס"ט
באר אפרק - ארה"ב

אמנם כבר אי' על זה שאכן הביא פירש"י זאת חקת התורה - שקרייה פרה אדומה בלשון חוקה כי השטן ואו"ה מונין את ישראל לומר מה טעם יש במצוה זו, לכן כתיב בה חוקה לומר גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, וממילא לפי"ז הוסיפו לפרש חוקה חקקתי כחוק שהיא בלי טעם שאכן איננו יכולים להבין פשר ענינה הא"ך פרה שטמאת טמאים גם תטמא טהורים, וכמו שאמר על זה שלמה המע"ה "אמרת אהכמה והיא רחוקה ממני", ורק למשה רבינו ע"ה גילה השי"ת סודה ומעמה מהותה וענינה, משא"כ אנו הגם שיוכלים להסביר בזה זה דבתוה"ק אי' פשאע"ס, אבל עכ"ז סו"ס כמה שנדבר מזה גם אז נשארת היא לנו בחינת חוקה בלי טעם כמש"כ בתוה"ק זאת חוקת התורה, ואיננו יכולים לעמוד על סודה שכנ"ל גילה זה השי"ת למשה רבינו ע"ה לבדו.

ופי"מ יש כאן עוד ענינים ודיוקים שאינם בגדר חוקה שרחוקה ממני ולכן בהם יש לנו ג"כ להתבונן ולפרש וממילא שיש להתבונן מה טעם שהפרה צריכה להיות אדומה דווקא, ותמימה דווקא, ולמה אשר לא עלה עליה עול, ואם כבר עלה עליה עול שוב פסולה לענין זה, ולמה נעשית ע"י אלעזר הכהן דייקא, וכמש"כ על זה רש"י ז"ל מצוותה בסגן, ולמה שונה פרה אדומה זו מכל פרה אדומה של שאר הדורות הבאים שהם ע"י הכהן גדול ורק כאן ע"י הסגן ולא ע"י כה"ג, ועוד יש להתבונן למה הזהתה היא בז' פעמים דייקא, ומה ענין ששורפים אותה תחילה עד שנעשית אפר ורק אד"כ מוין ממנה, ולמה לוקחין עמה שם גם עץ ארז ואיזוב ושיש תולעת ומה ענין שנותנים במים חיים אל כלי ואיש טהור דייקא מזה אותם על הטמא, ואח"כ שוב המזה עצמו נטמא, אך הנה כדי להסביר כל זה יש להקדים שהנה עיקר טהרת פרה אדומה לטהר טומאת מתים, שזה הטומאה החמורה מכל שאר הטומאות והיא קרויה אבי אבות הטומאה, ובכלל יש להתבונן מהו הטעם שבמת יש כזה טומאה חמורה ולמה הוא כ"כ מטמא, ולמה כשהנשמה יוצאת מן הגוף מיד הוא כ"כ מטמא, ולכאורה הרי הוא אותו הגוף עצמו שהיתה בו נשמה ואז לא היה בו שום טומאה אם כן מה השתנה בו בזמן יציאת הנשמה שהיא כ"כ מטמא.

הנה ידוע שכל ענין בתורתנו הק' אפשר לפרשו בדרך קצרה וארוכה, והנה אי' בריש פרשתינו: וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמור זאת חוקת התורה אשר ציוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול ונתתם אותה אל אלעזר הכהן והוציא אותה אל מחוץ למחנה ושחט אותה לפניו וכו'. (ט, ב)

כידוע שבתוה"ק על כל תג ותג וכל קוץ וקוץ אפשר לדרוש תילי תילים של הלכות ופירושים, וק"ו שאפשר לדרוש ולדייק מתיבות שלמים ופסוקים שלמים כי כל מילה ותיבה בתוה"ק מדויקת בתכלית הדיוק עא"ס וממילא שיש לנו להכניס אל אלו הפסוקים ולדייק בהם היטב ולהסביר כל דבר לפי ענינו.

תחילה הוא הדקדוק הידוע מה טעם שבדני פרה אדומה היא מטהרת טמאים ומטמאת טהורים, ולכאורה צריך ביאור שאם יש בה כזה כח של טהרה לטהר אפי' הטמאים א"כ כש"כ שטהורים שעסקו בה ישארו בטהרתם אך כתוב אפי"א שהשורף אותה נטמא וצריך לכבס בגדיו.

ואמנם כבר אי' על זה שאכן הביא פירש"י זאת חקת התורה - שקרייה פרה אדומה בלשון חוקה כי השטן ואו"ה מונין את ישראל לומר מה טעם יש במצוה זו, לכן כתיב בה חוקה לומר גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, וממילא לפי"ז הוסיפו לפרש חוקה חקקתי כחוק שהיא בלי טעם שאכן איננו יכולים להבין פשר ענינה הא"ך פרה שטמאת טמאים גם תטמא טהורים, וכמו שאמר על זה שלמה המע"ה "אמרת אהכמה והיא רחוקה ממני", ורק למשה רבינו ע"ה גילה השי"ת סודה ומעמה מהותה וענינה, משא"כ אנו הגם שיוכלים להסביר בזה זה דבתוה"ק אי' פשאע"ס, אבל עכ"ז סו"ס כמה שנדבר מזה גם אז נשארת היא לנו בחינת חוקה בלי טעם כמש"כ בתוה"ק זאת חוקת התורה, ואיננו יכולים לעמוד על סודה שכנ"ל גילה זה השי"ת למשה רבינו ע"ה לבדו.

ופי"מ יש כאן עוד ענינים ודיוקים שאינם בגדר חוקה שרחוקה ממני ולכן בהם יש לנו ג"כ להתבונן ולפרש וממילא שיש להתבונן מה טעם שהפרה צריכה להיות אדומה דווקא, ותמימה דווקא, ולמה אשר לא עלה עליה עול, ואם כבר עלה עליה עול שוב פסולה לענין זה, ולמה נעשית ע"י אלעזר הכהן דייקא, וכמש"כ על זה רש"י ז"ל מצוותה בסגן, ולמה שונה פרה אדומה זו מכל פרה אדומה של שאר הדורות הבאים שהם ע"י הכהן גדול ורק כאן ע"י הסגן ולא ע"י כה"ג, ועוד יש להתבונן למה הזהתה היא בז' פעמים דייקא, ומה ענין ששורפים אותה תחילה עד שנעשית אפר ורק אד"כ מוין ממנה, ולמה לוקחין עמה שם גם עץ ארז ואיזוב ושיש תולעת ומה ענין שנותנים במים חיים אל כלי ואיש טהור דייקא מזה אותם על הטמא, ואח"כ שוב המזה עצמו נטמא, אך הנה כדי להסביר כל זה יש להקדים שהנה עיקר טהרת פרה אדומה לטהר טומאת מתים, שזה הטומאה החמורה מכל שאר הטומאות והיא קרויה אבי אבות הטומאה, ובכלל יש להתבונן מהו הטעם שבמת יש כזה טומאה חמורה ולמה הוא כ"כ מטמא, ולמה כשהנשמה יוצאת מן הגוף מיד הוא כ"כ מטמא, ולכאורה הרי הוא אותו הגוף עצמו שהיתה בו נשמה ואז לא היה בו שום טומאה אם כן מה השתנה בו בזמן יציאת הנשמה שהיא כ"כ מטמא.

האט"ס געפיל'ט אלעס גוט
בהתרגשות רבה הננו לברך את קהל אנ"ש הקירים לרגל הנסיעה להשתתף בתפילה על מקומות הק' במדינת פולין

עם הגה"צ אב"ד דקהלתינו שליט"א
אשר ישבתו בהאי שבתא ב"לעלוב" מקום ציון קוה"ק מרן רבינו דוד מלעלוב וע"א

הוא פניהם מבדיקים עד שאפי' מלאכי השרת לא יכלו להסתכל בפניהם, והיו כאדם הראשון קודם החטא ולולי השונא הגדול ה"ה היצ"ר שקלקל שם הכל כבר היו נפטרים ממנו לעולם והיה נעשה תיכף אז עולם התיקון והיו זוכים להכנס תיכף לארץ ישראל והיתה כל הבריאה מתעלה עמהם, אלא שר"ל השונא הגדול הוא היצ"ר התערב ובלבל והחשיך העולם והראה לישראל כעין מטתו של משה בשמים כמש"כ חז"ל הק, ובכלל היו שם נסיונות מרים שאיננו יכולים להבין רח"ל, ועשה שם היצ"ר, חשכות ואפילה מרים, ונסיונות, ועל כל זה נוספו עליהם הערב רב שחטאו והחטיאו את ישראל בעגל הזהב, וכמו שכל הצרות בכל הדורות היו מהם, שקפצו על ישראל הפילים רח"ל בחושך עצבות ומרה שחורה רח"ל עד שנפלו א שלעכטע גוים נבסיון זה וחטאו בעגל והפסידו מעלתם להיות כמלאכי השרת ושוב חזרה אליהם מיתה כבני אנוש, ע"י זה החטא שהוא טומאה גדולה של ע"ז רח"ל, ושוב הצטרף זה שורש המיתה, שהזרו למצב של לפני מ"ת שבו היה מיתה על ע"ז חטא אדה"ר, שהיא טומאה גדולה של החטאים שגרמו מיתה, ולכן הם מטמאים את הגוף במיתתו, וממילא לכן ארואת פרה אדומה לקנה צואת בנה של חטא העגל שהוא שרביא שוב לבני ישראל טומאת מות לכן ממילא זו הפרה היא מטהרת מזו הטומאה החמורה של טומאת מתים שנגרם ע"ז בנה.

אלא שעדיין צריכים להבין שהן אמנם אמת הוא שזו הפרה באה לקנה צואת בנה של טומאת מיתה שע"י העגל אבל באמת מהיכן יש לזו האמא כוח לקנה כזו צואה ולטהר כזו טומאה חמורה של מות, והענין שהרי טומאת מות מקורו מטומאת החטאים שהגוף מושך אליהם והם גרמו מיתתו, לכן יש כוח בפרה לתקן זה, כי היא בחינת תבוא אמו ותקנה, ואמא רחמיה רבים על צאצאיה לכן ע"י פרה זו מתעוררים רחמי השי"ת לקבל פושעים וחטאים באהבה רבה בחינת "אתה נותן יד לפושעים" ומעורר רחמנותו ית' על הרוצים לשוב אליו באמת ורחמים, ומשפיע עליהם רוח טהרה וקדושה וכשרוצים להטהר אז זוכין לבחינת "כל הבא ליטהר מסייעין בידו" ו"פתחו לי פתח כחדו של מטה ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם" שלכן מוין אפר הפרה כנגד האולם, ולכן ע"י שם כח לזו האמא לקנה צואת בנה, וזוכין למחילת עונות ולטהרה מטומאה שבאה על דם, ואז כשהעגל רוצה לאכול, אמו נותנת לו יותר ויותר, וכמש"כ יותר ממה שהעגל רוצה לניקף הפרה רוצה להניק, ולכן ענין זה של פרה אדומה השי"ת מתמלא רחמים על ישראל וממילא כשיש ליהודי שכל רוצה ומבקש מהשי"ת שיקבלו בתשובה שלימה אז השי"ת מקבלו תיכף עם רחמנות גדולה עד מאוד בשתי הידיים, כבחינת הרחמנות של אמא, וע"י כפרה זו זוכין לטהרת פרה אדומה שלכן ג"כ היא אדומה ע"ש "אם יהיו חטאים כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו", כי מטהרת ע"י מחילת החטאים שהם גרמו טומאת המתים.

ואמנם גם צבע שחור רומז לעונות ובבחינת "אל תראוני שאני שהרחרת שזופתני השמש", אלא החילוק הוא שצבע אדום הוא יותר בולט לעין משא"כ צבע שחור פחות מושך העין ואמנם שניהם בחינת עונות אבל אדום שבוולט הוא בחינת גאווה שהיא אם כל החטאים, אבל שחור שלא בולט הוא בחינת עצבות ומרה שחורה, ולכן הפרה היא אדומה שהיא השורש, כי

מזה ושיקבל שכל לא שייך אצל נוי ומעשה העגל בא להורות תשובה לרבים פי' להורות שיש מצוה של תשובה. וזהו חוקק אצל הגוים, וכן פ"ר פרה שהיא תורת הטהרה ג"כ חוקק אצל האומות, וזהו תבוא אמו הייט פרה- טהרה שהיא לא נתפשת בשכל ותקנה אונת בנה פי' לקח צואת חטאי בני ישראל, שכל מעשה העגל הי' רק להורות על נצות תשובה לרבים שם לא נתפסת בלשון אנושי, וזהו לפני מי אתם מטמאים ומי מטמא אתכם אביים שבשמים, שטהרת ישראל היא טהרה שאין לה מקום בכלל אנושי, כי אם טהרה שמקורה מאביי שבשמים, ונזכה לטהר לבבתי לעבודת באמת. (תקפת תש"ח) ***

דברי תורה
המשך מעמ' א'

באר דוקא והכל ענין עילאי ושורשם שדור בבית ה' בתורה ומצוותי, ולכן אין דין טומאה וטהרה בעיני שנייהם להם שייכות בגווה, רק בישראל שקשקשו ואדוקו בעצבות התורה לו שייך מצות הטהרה.

ולכן תאמרו להם חוקק היא וגויה היא מלפני, וזה הכוונה מנין את ישראל שמנין ישראל כנגד מנין אותיות התורה ועל כל מצוה יש להבין טעמה והקשר בין ישראל למצוות התורה, ועפ"י י"ל בטעם ר"מ הדרשן שהפרה כפרה על מעשה העגל עפ"י מה דאיתא (ע"ז ד) שלא היו ישראל ראויין לרבות במשה אלא כדי להורות תשובה לרבים, והנה מצות עשה של תשובה ג"כ לא נתפס בשכל הגשמי שיהי' ע"י שם מצוה ושיקבלו שכל על מה שאנו מתורוין על עונותי, והלא עלינו החוב להורות להקב"ה שבמקבל אותנו בתשובה. [ואילו זה המונה מעט טהרה משא"כ משה רבנו שהי' מקום דעות והשג"ט ש"ע"י בינה יכול הי' להשיג סדר טהרה. (תש"ח) ***

שיחת קודש

המשך מעמ' א'

הגאות היא מביאה את האדם לעצבות ומר"ח רח"ל, כי ע"י גאותו סובר שמגיע לו כמ"ס, ולכן הוא בעצבות שחסר, וכל צבע רומז לענינו ולכן מחילת חטאים משולה לצבע לבן כשלג ילבינו וכעצמך יהיו כי צבע זה הוא קשה ליהוי ולא בולט למרחוק שזה בחינת ענוה ומדות טובות ורוהיגקייט שאינו רובץ אחר הגאות עוה"ז שגורמים כל החטאים, ולכן צבע זה הוא בחינת הקדושה, ולכן גם אי' בגמ' שת"ח לבושם בגדי לבן ודומים למלאכי השרת, ולכן זו הפרה היא אדומה דייקא כי היא צבע המורה על גאות, אם כל הטאת, ונשרפת ונעשית אפר לבן בחינת הקדושה והענוה, וע"י טהרתה מטומאת מות החמורה, ולכן היא אדומה.

ואגב יש להוסיף טעם בדרך צחות על זה, כי השחור הוא עצבות ולכן אם כבר צריכים לשרוף פרה ולכלל הענין אי"כ למה שלא יהיה ג"כ קצת שמחה ולכן לוקחים האדומה שתשמח עכ"פ הלכבות במראיתה טוב להם לישראל אפי' בענין ומצב זה, כי העיקר שיהיו ישראל תמיד בשמחה בכל מצב וענין שהוא, ואילו העצבות ומרה שחורה תהיה רק להעמלקים ושאר רשעי אומות העולם. ומעתה יש להוסיף שהרי הפרה מטהרת ע"י שהיא בחינת אמו שמעוררת רחמנות השי"ת לקבל פושעים וחטאים לקרבם בימין צדקן ולכפר על חטאותיהם שאדמו כמותה א"כ לכן נמי היא אדומה שזה צבע המעורר את השמחה וע"י עשו תשובה מתוך שמחה, שהיא עדיפה טפי, כי תשובה היא מצות עשה וכל המצוות צריכים להעשות בשמחה א"כ תשובה שהוא מצוה גם צריכה להיות בשמחה, ובפרט שהיא מטהרת מטומאת מות ע"י זו התשובה והכפרה לכן היא ע"י שמחה שהיא בחינת חיים וחיות היפך עצבות שהיא התנועה כמות וטומאתו,

וממילא כיוון שהפרה מטהרת ע"י תשובה מחטאים לכן היא צ"ל תמימה שבא לרמז שכל עניני עבודת השי"ת וכל עניני קיום תורה ומצוות צריכים להעשות בתכלית השלימות וכיוון שכאן יש תשובה של אם יהיו חטאים כשנים כשלג ילבינו ובחינת קיונה צואת בנה, ובחינת אתה נותן יד לפושעים ותיקון חטא העגל ותיקון חטא עדה"ר, ממילא צריכים שיהיה כל זה בשלימות, ולכן ציורת תוה"ק שזו הפרה האדומה תהיה גם תמימה, ותיהיה שלימה באדמימותה שעבודתה להפוך אדום וחטא לתשובה וחיים וכן צריכים שעבודת השמחה של האדם יהיו בשלימות, ולכן שעה אחת שחורה כשרה כי הוא בטילה כלפי שאר האדמימות משא"כ שתי שעות שחורות כבר ענין בפ"ע ועצבות שלהם מחסר משמחת וענין עבודת האדום ולכן הם פוסלים, וממילא שגם זהו טעם איסור ופסול אם עלה עליה עול אחר לפני זה, דכמו שהוא צריכה להיות תמימה ושלימה משום שיש בה עבודת השי"ת שצריך להיות בשלימות, כך היא צריכה להיות שלימה להשי"ת לענין זה כולה ולא שתהיה לפני"ז עבור ענין אחר, כי אז כבר אינה בשלימות כולה לענין זה, כי כבר היה בה רושם ענין אחר והיא משומשת לכן היא פסולה אם עלה עליה עול, ובא לרמז למי שנכשל בחטאים ולא עלה עליו עול מלכות שמים כראוי, הנה מבאן ואילך ע"י תשובה ומרה של הפרה שזה קבלת עול מלכות שמים ע"י תשובה וכדפי"ג י"כ יקבל זה בשלימות כראוי שיקבל עליו עומ"ש בשלימות עד שלא יהיה עליו שום עול אחר וזולת עול תורה ומצוות של השי"ת ולהכי פסולה אם עלה עליה עול.

ולכן נמי היתה ע"י אלעזר הכהן ולא ע"י אהרון הכהן גדול ואפי' שהפרות של הדורות הבאים נעשו ע"י כה"ג, כי כמו שהביא רש"י מר"מ הדרשן שהיות שהפרה לכפרת העגל והיא נעשית ע"י אהרון א"כ אין קטיגור נעשה סיגור ולכן ע"י אלעזר ולא ע"י אהרון, ובתוה"ק יש פשאע"ם ולכן י"ל שבאמת לעבודה גדולה וקדושה כזו צריך כה"ג דייקא שהרי לאחר הכל זה דבר קדוש עד מאוד, כמו בכל הדורות, אבל כיון ששורש הפרה לשרוף ולמחוק רושם חטא העגל א"א ע"י אהרון כי עצם זה שיהיה על ידו זה יזכיר במשהו את העגל וכבר יחסר במשהו ממחיקת רושם העגל ויפסד הענין במשהו, שכן כאן צריך תמימות ושלימות, ולכן ע"י אלעזר

בנו הסגן ועדיף זה ממעלת עשיה שע"י כה"ג, ולכן נמי נעשה זה ע"י הזאה ז' פעמים דייקא משום שאכן בא להסיר טומאת חטאים וטומאת מות שהם בחינת טהרה וכמו שמצינו ז' נקיים, ספירת העומר שבע שבועות שכל א' מהם שבעה ימים ולכן כל זה ע"י שריפת הפרה שענינו לשרוף ולבער הטומאות והחטאים והרושם שלהם מן העולם. ולרמז בא שאם רוצים להפטר מהחטאים לגמרי אז צריכים גם מס"ג לזה כי שריפה היא בחינת מס"ג, וע"י מס"ג יזכה לתשובה ומחילה וטהרה וחיים טובים ברו"ג, ולכן נמי צריכים לשרוף ולבער כולה בשלימות כי התשובה צ"ל בשלימות וכן שריפתה וביעורה כדי שלא ישארו מהם איזה רושם ח"ו ויזכרו שוב ח"ו מעבודת השי"ת, וע"י שנמחקו בשלימות או הוא כבירה ונשמה חדשה בגופו, היפך טומאת מות שפרחה נשמתו, ויזכה לטהרה, ולכן מצרפים אליה עץ ארז ואזוב ושני תולעת כפי שפירש"י הן כאן והן גבי מצורע שצריך ג"כ באלו, שענינם לומר שכיוון שחטא ע"י שהתגאה כארז לכן תיקונו הוא ע"י שישפיל את עצמו כאזוב וכתולעת.

ולהענין שחטא ע"י אדמימות שהיא בחינת גאות וע"י בא לבחינת שלא עלה עליה עול שחסר לו עול מלכות שמים כי כיוון שהוא מתגאה קשה לו לקבל מרות אחרים עליו לכן גאות מחסר מקבלת עומ"ש וצריך הנ"ל לתקן הגאות שמחמתה לא עלה עליו עומ"ש בשלימות, ואשר ע"כ תקנתו שישפיל עצמו כי חטאים נובעים מגאות הן הגלויה והן זו שפעמים נסתרת בצפונות הלב, עכ"ז את כולם יש לו לתקן ולכן יביא עמהם ארז אוזוב ושני תולעת, ולכן אלו הדברים הם שלושה הא' עץ ארז הב' אוזוב הג' שני תולעת שאמנם רש"י הביא מר"מ הדרשן שהוא ע"ש ג' אלפים שפנלו בעגל, אבל להנ"ל י"ל שג' הוא רומז לברכה משולשת היא ברכת כהנים וכידוע לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ושלום הוא ע"י ענוה, ולכן אלו השלושה שהם רומזים על ענוה הם גם רומזים לברכה, ולכן הם שלושה ע"ש ברכה כשלושה, ואז זוכים לתכלית הפרה אדומה לקדושה וטהרה ותורה וחיים, כי שלום ואחדות סיבה לתורה, וטהרתה כמו לפני מ"ת, ויהן שם ישראל, כאיש אחד בלב אחד, ומעתה גם יובן למה זו הפרה מטהרת טמאים ומטמאה טהורים כיוון שענינה לכלות ולשרוף טומאת החטאים והמיתה, לכן שריפתה דומה למי שנכנס להוציא ולפנות זבלים שאפי' שהוא נכנס כדי לנקות עכ"ז בעל כרחו שבגדיו מתלכלכים משהו, אף כאן זה השורף את הפרה והחטאים מתלכלך מהם משהו ואמנם לא טומאה חמורה אבל טבול יום וכיבוס בגדיו נצרך הוא דוקא משום שעסק בטהרת טמאים לכן עמו טמאת טהורים, וזהו נמי הענין ששורפין אותה דייקא כי ע"י שנעשית עפר ואפר סר כח הטומאה מהחטאים ששבו כי הטומאה אינה יכולה לשרות על ענויים שהם כלום בעיני עצמם, וכדאי" שכלן אין השד שולט על בריה פחותה מכעדרה כי אינם מכניעים עצמם לקטנות, ולכן ע"י שנעשה עפר ואפר בחינת ענוה וקדושה ממילא סר הטומאה של חטאים ונטהרים ע"י אף מטומאת מות החמורה, ומ"מ העוסק בה נשמא כי סוף סוף עסוק בביעור הרע ונוגע בו משהו,

ולכן נמי עושים זה בחוץ ולא בביהמ"ק היות שיש בה ביעור הרע וע"כ שנוגעים בו ומתלכלכים משהו ממנו לכן א"א לעשות זה תוך ביהמ"ק שלא ללכלכו בלכלך זה, ומ"מ עושים זה נזכר הבית מרחוק היות ששריפת הרע ע"י מס"ג ותשובה וענוה וביטול עצמו להשי"ת וקבלת עול מלכות שמים מחדש כראוי, לכן עושים כל זה נזכר פתח הבית וקודש הקדשים כמנוה קדושה של תוך הבית וקדושתו, ולכן נמי "מים חיים אל כלי", לרמז מעין מש"כ **בדעת זקנים לבעלי התוס'** שמים רומז לתוה"ק כמש"כ "הוי לכו צמא לכו למים" שד"ת חיים הם למוציאים ולכן אל כלי שהוא השלום שהוא כלי קיבול לברכה ולתורה כמו שהיו ישראל באחדות לפני מ"ת ובפרט שמים הם בחינת ענוה, כמו שארז"ל שהם מניחים מקום גבוה והולכין למקום נמוך, וע"י ענוה זוכין לתורה וטהרה וקדושה ונטהרין מטומאת מות, הם ד"ת שחיים הם למוצאיהם ולכן הוא ע"י מים חיים דייקא לרמז שאפי' שהוא ע"י ענוה עכ"ז לא יהיה משום הא בעצבות ומר"ש ח"ו אלא בחיות ושמחה בחינת ושבתם מים בששון וענוה שלושה עם שמחה כמש"כ בתהלים "שמעו עוני וישמחו", וזה יביא לו השמחה והטהרה וכל הטובות הנ"ל תורה ויר"ש מחילת חטאים וחיים טובים ושלום. אביה"ל.

לקט סיפורים ואמרים אודות קשרי ידידות עם הה"ק רבי מאיר'ל

מפרמישלאן

מסופר שכשרבי שלמה עזב את ברודי וקיבל הרבנות בעיר ברעזשא הוא היה הולך אנוש מאוד, שלח אליו הה"ק ר"מ מפרמישלאן זי"ע למסור לו שאם ברעזשו להבריא כמקודם עליו לעקור מברעזשא ולחזור לברודי אך לא לקבל את עול הרבנות דשם ולא לחלק היתרי הוראה. ואכן הוא חזר לברודי וכל ימיו לא קיבל הרבנות בברודי ולא חילק היתרי הוראה, על אף שדיה גאון עצום וחכם מופלג בכל מקצועות התורה ומכמניה עד שמסופר בשם הה"ק ר' עזוק הכהן מלובלין זי"ע שהעיר שראה בעצמו ארבעה אנשים שכתבו בפניו תשובות על שאלות סבוכות בעניינים הלכתיים שונים, והכל ע"פ דיבור בעת וברגע אחד שהיה מכתבי תשובות לארבעה אנשים בבת אחת. כ"כ היה גדול חריפותו ושכינותו של רבינו שבבת אחת הוא חשב על ארבע סוגיות... ומפני הנ"ל רבינו באמת התנצל לפני גאון אחד שהטעם שאינו יכול לחלק היתר הוראה בגלל ציווי קדוש שאסר עליו ר"מ מפרמישלאן, וסיים במכתבו שהגם שלא יכול לירד לסוף דעתו ועומקו של רבי מאיר "אבל ליימש מיהו בעיני", אך כשעוד היה רבינו בברעזשא חילק היתרי הוראה, כמו שמספר תלמידו רבי מאיר דייטשמן לבנו של רבינו רבי אברהם בנימין בהרב שלמה, וא"ל: כי יש לו היתר הוראה מרבינו שלמה על אף שאביו לא נתן היתרי הוראה עוד עקב פקודת ר' מאיר'ל, אולם את זה קיבל סם בברעזשא עוד קודם הוראת ר"מ.

פעם אחת כתב הצדיק ר' מאיר מפרמישלאן זי"ע לגאון ר' שלמה קלוגר ז"ל מברודי, שרעזנו להתראות איתו, ונתוועדו שניהם בכפר אחד הסמוך לזלוטשוב. כאשר באו לאותו כפר התאכסן הצדיק ר' מאיר בבית אחד, והגאון מהרש"ק בבית אחר. שלח הצדיק ר"מ את משמשו לשאול את הגאון מהרש"ק שיאמר על פי דין תורה, מי מהם צריך לילך להקדים שלום לחברו, מאחר ששניהם כאן ארזים. השיב הגאון, כי על פי התורה צריך הצדיק ר' מאיר ללכת להקדים לו שלום. עשה כן הצדיק והלך לקבל פני הגאון. אחר כך שאל ממנו למקורה של הלכה זו, והשיב הגאון דבר זה מקורו בתורה "ויצא משה לקראת חותנו וישאלו איש לדעתו שלום" (שמות יח, ז) ופירש רש"י, וכן הוא במכילתא "מי הקרוי איש זה? מהש"ה. והנה שם במדבר ר"מ שניהם, משה ויתרו, ברך, ומה הקרוי משה לשאול שלום ליתרו, כסבור אני מפני שיתרו הלך מרחק רב ממדין ועד הנה, ומשה הלך דרך קצרה, לכן שאל משה תחילה בשלום יתרו. ובכן אני נסעתי מרחק רב מברודי, וכבודו נסע רק איזו פרסאות מעירו, על כן מגיע לי שלום קודם.

בלעזת פרצה מחלוקת בדבר רב חסידי שכיהן סם למורת רוח חלק מתושבי העיר, והם רצו להורידו מכס הרבנות. הגישו שני הצדדים את עצמותיהם לר' שלמה קלוגר, רבה של ברוד, שהיה יפסוק לפי דין תורה. הרב היה חסיד פרימישלאן. כתב ר' מאיר מפרמישלאן מכתב לר' שלמה קלוגר ובו היתר כתב לו שברוח קדשו הוא זאה כי הרב הזה מחונן בכל המעלות וממנו חכמים בשרב, ענה לו ר' שלמה קלוגר: במכילתא נאמר: ואתה תחזה - בנבואה. ר' אלעזר המודעי אומר - באספקלריא, במחזה זה שחוזן בה חכמים. והנה אין לך בעל רוח הקודש גדול ממשך רבנו, בכל זאת לא נהירא לר' אלעזר המודעי ואתה תחזה - פירושו בנבואה, שיחבר אותם על פי רוח הקודש, אלא במחזה שחוזן בה חכמים. לומר לך כי פעולותיו של מנהיג בשר ודם צריכים להעריך בעיני בשר, כי המנהיג הוא על הציבור והציבור אינו נביא.

ביום ל' בסיון, א' דראש חודש תמוז תרפ"ט נפטר רבינו שלמה בעיר ברודי זקן ושבוע ימים. את מקומו כרב בעיירה ברודי מילא בנו כרעא דאבחה הגאון רבי שמואל בנימין קלוגר.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שלמדו תורה ונתייתם גם מאמו והוא נותר גלמוד ובודד.

לאחר כהונתו בעיר קולקוב שימש כרב בכמה קהילות פולין ובגליציה. בשנת תקע"ז עבר לכהן ברבנות בעיר יוזפופף ולאחר מכן משנת תקפ"ב כיהן כרב העיר ברודי. משנפטרה רעייתו בשנת תקצ"ח נשא לאישה את הרבנית פרידה שהייתה בתו של רבי אריה מרגליות מהעיר דובנא וממנה נולד לו בנו, אברהם בנימין קלוגר. בשנת תרי"ה נקרא לכהן ברבנות בעיר ברעזשא. זמן קצר לאחר הגיעו חלה במחלת הטיפוס בעזרה חלה רבי יונה. למרות שהרופאים נואשו מחיייו החל רבי שלמה להתאושש. משהחלים, מימש את הבטחתו (שהבטיח לרבי מאיר'ל מפרמישלאן - עיין בהמשך הסיפור המלא, שאם יבריא - יעזוב את רבנות ברעזשא וישוב לברודי, סם היה לדיין, אב בית דין ומגיד משרים.

רבינו שלמה כתב אלפי תשובות ולמעלה ממאה ספרים בכל מקצועות התורה. יש אומרים שחיבר 375 ספרים כמניין שמו שלמה. כשלושים מחיבוריו נדפסו, בהם: "טוב טעם ודעת" - על שולחן ערוך חלק יורה דעה, "חידושי אנשי סם" על שו"ע חלק אבן העזר "חכמת שלמה" ו"ספר החיים" - חידושים על שולחן ערוך חלק אורח חיים, "ימי נידה" - חידושי הלכה והגדה על מסכת נידה, "אמירי ספר" על התורה, "שו"ת האלף לך שלמה" על ארבעת חלקי השו"ע ועוד. יחד עם כל זאת עסק בטירות הקהילה שהתנדפו על דלתותיו מבוקר עד ערב, והקדיש מזמנו להיות אפטרופס לעניים ואבוינים.

מבין המקרים שנתפרסמו בימיו, היה פסק דין שעורר רעש גדול בעולם היהודי. מדובר היה באלמנה היודי שאלה לא ננים ולא אחים, ורצתה להינשא שוב. באה החנות ושענה כי לבעלה (אביו של הנפטר) היה בן מאשתו הראשונה ולכן כל עוד לא תקבל האלמנה חליצה, איננה יכולה להתחתן. כשהגיע העניין לפני בית דין של רבי שלמה קלוגר, חקר ומצא שאין ממש בעדות התורה והתיר האלמנה להינשא. כאמור, הדבר עורר רעש רב והיו עליו עוררין.

בתשובה מקיפה ומנומקת קיבל המהרש"ק את הסכמתם של רבי עקיבא אייגר, רבי שלמה ולמן ליפשיץ, רבי אריה לייב הורוביץ ורבי יהושע העשיל באב"ד.

פסק הדין קיבל חיזוק משמייים. אותה אלמנה, אשר קודם לכן הייתה נשואה במשך שתיים עשרה שנה ולא זכתה לפרי בטן, נישאה לבעל קטשי שהתגרש משתי נשים ולא זכה גם הוא לילדים, והנה הרתה היא ונולדה לה בת עוד בטרם הסתיימה שנת נישואיהם הראשונה.

גדולתו וחריפותו של רבי שלמה נודעו בכל העולם, גם בין הגויים שפנו אליו לקבל את חוות דעתו והכרעתו בעניינים שונים בהם התעורר ספק אצל שופטים. גם הגאון רבי אפרים ולמן מרגליות נהג לשלוח אליו שאלות ואמר עליו: "ידיו רב לו כמו הנוער ביהודה ז"ל". הגאון רבי יעקב מליסא בעל עתיבות המשפטי תארו: "הגאון המופלא, מופת הדרו".

מתולדותיו

רבי שלמה קלוגר המכונה "המהרש"ק" או "המגיד מברודי כמו שבני עירו נהגו לכנותו", נולד בשנת תקמ"ו בקאמרוב, עיר קטנה במדינת פולין שבאימפריה הרוסית לאביו, הגאון רבי יהודה אהרון קלוגר, שהיה רבה של העיר.

עוד בקטנותו ניכר בו שנוער לגדולות וכאשר היה בן שש שנים כבר החל לחשב חידושי תורה בחלכה. עד היותו בן י"ג שנים למד עם אביו, שכן יתרונו הגדול על כל בני גילו הביא לכך ששום מלמד לא הרהיב עוז בפניו לגשת וללמוד-עם-הינוקא-החריף.

כאשר הגיע לבר מצווה ערך אביו משתה ושמחה, בה דרש בנו דרוש עמוק בהרפיות ובקיאיות שהפליא את כל שומעיו. זמן קצר אחר כך נפטר אביו ורבי שלמה נותר יתום בלא אב ובלא רב ומוצה. אמו שממרה עליו כעל בבת עינה שאתה שרענו ומואדו הוא אך ורק לעסוק בתורה, ונענתה בחפץ לב לבקשתו ושלחה אותו לעיירה זמושץ', בה ישבו גדולי הדור וחכמי ישיבות, כדי שיוכל ללמוד עוד ועוד במעלות התורה.

בעיר זרה בהיותו צעיר לימים, הלך למד לפני הרבא"ד הגאון רבי מרדכי ראבין וביקש לעמוד בשיבתו. כשראה אותו הגאון, התפלא מאוד ואמר לו: "איך אוכל לקבלך לישיבתי, שהרי קטן אתה וכל תלמידי בני עשרים שנה ויותר וכבר מילאו כרסם בתורה". רבי שלמה לא כנעו והמשיך בהפצרותו עד שנעתר הגאון להעמידו במבחן שבו נתגלו רוחב חכמתו, והוא צורף מיד אל הישיבה בין הבחורים הגדולים-החריפים. ישיבתו שם לא ארכה זמן רב משום שאופן הלימוד בה לא תאם את שכלו והחירות תפיסתו, והוא עזב אותה ולמד בעצמו בבית המדרש של העיר. תוך שמונה ימים גמר ללמוד את הסוגיה הקשה בדברי רבי תניא סגן הכהנים (במסכת פסחים דף ד. ע"ג) עם שיטת הרמב"ם וכל שיטות הקדמונים עד האחרונים, תוך שהוא מפלפל בה לשיטתו.

דבר בקיאותו של עלם צעיר, אשר טרם מלאו לו י"ד שנה בפלפול ובסברה יסרה בסוגיה חמורה כזו ובזמן כה קצר, עשתה לה כנפיים והגיעה גם לאזניו של הרב יוסף הוכנליענסטער מחבר הספר משנת חכמים, וידידו של אביו. משבתנו ועמד על כישורו, הוכיחו הרב הוכנליענסטער קשות על שלא התייבב אצלו מיד עם בואו לעיר זו. רבי שלמה מצידו ענה: "יראתי לגשת אל אדוני מרוב פחדו ומהדר גאונו ואנוכי צעיר לימים ולתבונה, ואיך יעזי קצוץ כנפיים לעוף מול הנשר בשמים". מאותו יום והלאה לא מש במיתו של רבי יוסף שדאג לכל מחזוריו. הוא שלמדו והיה לו לאב ולמורה גם יחד. לתלמידיו הגדולים (הן בגיל והן בחכמה) ששאלו מה לילד קטן זה בינינו, השיב הגאון כי לקבל תורה בא ואף כי קטן הוא בעיניהם, מקווה הוא כי ראש לשבטי ישראל יהיה. מאז והלאה חלקו לו התלמידים כבוד והיה יושב תמיד בראש התלמידים ומפלפל עם רבו כאחד מהגדולים. בשנים אלה מילא כרסו בש"ס בכל, ירושלמי, ספרא ספרי, תוספתא, מכילתא, הרמב"ם, וטור שולחן ערוך. באותה עת הגיע לעיירה הרב הגדול, הה"ק רבי יעקב קרנץ המוכונה 'המגיד מדובנא' שפתח בפניו גם הוא את אוצרות חוכמתו.

רבי שלמה החל לומד גם דברי אגדה, מדרש תנחומא, ילקוטים, ספר קדמונים ועוד. לדאבנו, ימים טובים אלה לא ארכו זמן רב. בהיותו בן ט"ז שנים נפטר רבו הגדול

הילולא דצדיקאי

יום ש"ק ל' סיון	יום ג' תמוז	יום ד' תמוז	יום ה' תמוז	יום ו' תמוז
רבי חיים ב"ר יצחק קיצע אב"ד אירשא ב' אוצר החיים (תר"ט) רבי יהודה וזניל ב"ר משה וקטן של רבי שלום בעלזא (תקס"ד) רבי שלמה קלוגר ב"ר יהודה אהרן מברוד (תרכ"ט) רבי חיים אלעזר וואקס אב"ד קאליש ב"ר אברהם מנדבורנא (תרס"ח) רבי מאיר ראזענבוים מקרעטשען ב"ר מרדכי מנדבורנא (תרס"ח) רבי קלונימוס קלמן ב"ר אהרן הלוי עפשטיין ב' באור ושמש (תקפ"ג) רבי מרדכי אפרים פישל סופר מפרשבורג ב"ר אלעזר ווסמן תל' החת"ס (תר"ג) רבי רוד צבי קאצנבור ראב"ד דק"ק סאטמאלשטאן (תקצ"ו) רבי חיים קיצע אב"ד אירשא ב"ר יצחק ב' אוצר חיים (תר"ו) רבי יצחק ועקל סג"ל פולק ב"ר אברהם מנאניהאד מח"ס ברבות יצחק וזל' החת"ס (תרנ"א) רבי יצחק אייזיק טובי דיין דק"ק בשאמשאן - נכד הה"ק ר"מ מאקליב (תרע"ב) רבי משה נטב פוסק אב"ד גראסאווארדין ב"ר בנימין תל' הכתב סופר (תרע"א) רבי נתן נטב פראקפורטער ב"ר לייב אב"ד מטרעסבורף (תקנ"ב) רבי שלמה ב"ר מאיר נתן הלברשטם מנובוב - נעדרת שלמה (תרס"א) רבי יוסף צדיקאי בן יעקב אב"ד (ב' אלפים ש"י) רבי חנוך מורוזניקא ב"ר יצחק מואלקווא תלמיד מון ברעש"ט וק"ק זע"א (תקכ"ד) רבי נתן נטע מצאנז ראב"ד פרעסבורג (תקל"ג) רבי מרדכי זאב ב"ר יצחק אהרן איינזא	רבי אלעזר נטב האריוויץ ב"ר ופתלי חיים מדויקוב (תרע"ח) רבי צבי נאור פאנעט מדעעש ב"ר יוסף (תשס"ג) רבי מנחם מנדל מפאטיק מברעזשא ב"ר היאל מיכל מלובק (תע"ז) רבי שלמה דב אב"ד מעין וגולנא ב"ר צבי הירש האלבערשטאט חתן הפני יושע (תקמ"ה) רבי ארי' לייבוש משורא ב"ר חוקאל שורא משניאוא (תרנ"ג) רבי יוסף חיים שניאור קוטלר ב"ר אהרן ר" לייקוד (תשנ"ב) רבי מנחם מנדל ב"ר לוי יצחק שניאורסון מלובאוויטש (תשנ"ד) רבינו יעקב תם ב"ר מאיר מרומנוה הר"ת חתן ר"מ וק"ק (ד"א, תתקל"א) רבי פיטח הלוי חרוויץ ב"ר צבי הירש מטשורטקוב ב' המקנה וההפלאה (תקס"ה) רבי יעקב ב"ר מרדכי ריינמאן אב"ד איראל (תקע"ד) רבי יחזקיה העשל פערנקל האומים מקאמנאטא ב"ר ברוך הכהן קלוגר (ת"א) רבי ישראל מסטנבוטוב ב"ר יעקב ארי' מקאליב (תת"א) רבי יחזקיה סגל דייטש אב"ד קטמון ב"ר חיים יהודה - בית הלחם (תש"ו) רבי עזריאל ב"ר יהודה הלודסהיימי תלמי"ט לבי' ערוך לר' (תרנ"ט) רבי חיים משה מנדל ב"ר מאיר יוסף מבי"ב (תשנ"ג) רבי ישראל מסטנאשוב ב"ר מאיר הלוי מאפסא (תת"ה וכו' א"ב כתב תר"ב) רבי פיבל טרענטשענער אב"ד העוועש (תרכ"ט) רבי בעצלאל יחזקיהו מלגליא חתן הד"ח מצאנז ב"ר היאל מיכל מאשקוויטש (תר"ט) רבי עזריאל מאור אייגר מלובלין ב"ר אברהם (תש"א) רבי יעקב ישראל ב"ר י"ט ב' ארשא דרובן אב"ד אלאווי (תקט"ו) רבי ברוך נאנאשער ב"ר מיכל תל' רנ"צ מרופשין ור"א מדויקוב (תרל"ח) רבי דוד צבי מעיר חוש ב"ר חוקאל מקוזמיר ב' חמדת דוד עז"ת (תת"א) רבי משה האגר מאקסוב ב"ר יעקב שמשון ב' לקט עני (תרפ"ו)			

פרקי חינוך

הרב שמואל שטרן

מוחזק ויועץ חינוכי

נושאי: החינוך לספרי קריאה לילדים/בחורים
 ש. כיום ב"ה בבתי הנאמנים לה' ולתורתו ונשמעים לקול החכמים - ומונעים מהילדים שמוחקים שונים כמשחקי מחשב שח"ו בל יראה ובל ימצא - שהרי כל אחד מתחנך ומבקש מה' לבנים ורע ברך ה' ובקול רעש גדול התפללנו בער"ח סיון אך ורק לילדים נאמנים לה' ולתורתו, והיות בגליון חשוב זה נכתב בנושא התקשורת בהרחבה אוסיף להשאיר - מה עם ספרי קריאה למיניהם באם יש בזה ג"כ הלכתחילה אסור וכו'. בכל פינה ושכונה יש כיום ספריות וגם יש חדרים או כיתות שיוזמים ספריות וכדו', וא"כ הייתי רוצה לדעת היכן הוא הגבול, אכן יודעני שהוב קדוש הנחיל לילדים לחזור ולשנון דפי גמרא משניות הלכה. ושבו ישי"כ על ה' פרקי חינוך" שהוא כיום לשם ולתפארת, לקוראיו והנאמנים (מ.ט.ט.ט.ט.)

ת. שאלת חכם חצי תשובה, התשובה איך וכיצד לחנך ילדנו בכל צעד ושעל הוא אמת וכן נאה וכן יאה תמיד להתבונן. נתחיל קודם בדבר החיובי של סיפורי צדיקים אשר יש בה מעלה יתירה לחזק האמונה כמש"כ בתורה"ק בפרשת בא, "ולמנון מספר באזני בןך וכן את אשר התעללתי במצרים ואת אותתי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה'". ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, ומה נלמד החשיבות לספר לילדנו על הניסים והנהגות שעשה ה' וע"י ידעו את ה'.

כך מובא בספר החינוך מצוה כ"א: לספר בענין יציאת מצרים לענין המצוה... כדי שיתעורר לבו בדבר כי בדיבור יתעורר הלב... כי הוא יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ובאמונתנו... ומקיים האמונה בידיעת השי"ת וכי השגחתו ויכלתו בכללים ובפרטים כולם ע"י"ש. כמו כן מוספר מגדולי ישראל שהם מפעם לפעם היו מספרים לתלמידיהם, סיפורי צדיקים וכדו'. בהקדמה לספר קדוש ישראל מביא כדלהלן אלה המאמרים:

* איתא בספר "שבחי הבעש"ט": "ושמעתי מהרב דק"ק פולנא ומרבר דקדוה ליטונו, שמרן הבעש"ט אמר, כל מי שמוסר בשבחי הצדיקים כאילו עוסק במעשה מרכבה".
 * הר"ק מרז'ניץ ז"ל: ביאר אומר: אנו מוצאים (תהלים קלה) שדוד המלך ז"ה בתחילה אמר: "הללו את שם ה' ואח"כ, הללו עבדי ה', ובמקום אחר (תהלים קיג) מקדים "הללו עבדי ה' ואח"כ הללו את שם ה', לומר ששני ההיולולים שקולים ומקבילים זה לזה. וזה שמרמו הכתוב (שמות נו, ה) "מקבילות הלולאות" - שתי הקבוצות של "הללו" מקבילות זו לזו, "אשה אל אחותה" - שתיהן שוות לטובה.

* בספה"ק "תפארת שלמה" פרי חיי ד"ה ואבוא: לספר בשבחים של צדיקים להללם ולשבחם זהו רצונו יתברך שמו, מפני כי הם התורה וכו' וזה פי הפסוק "הללו עבדי ה', הללו את שם ה'", פירושו: מה שמהללים עבדי ה' - הם הצדיקים, שהוא כמו שמהלל שם ה', כי זהו רצונו.
 * ובשו"ת חת"ס חלק ו סי' נ"ט כתוב, כי מצוה גדולה

לספר בשבח צדיקים.
 * בשם הגה"ק הוהו איש זצ"ל: "כי קריאת סיפורי תולדות הצדיקים מביאה לידי יראת שמים והתקדמות בתורה ובתיקון המידות" (פתיחה לספר תולדות יעקב עמוד י"ג).
 * וזה לשון הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי שליט"א באגרת ברכה לספר תולדות יעקב להגה"ק הסטייפלער זצ"ל: וכבר נהגו רבים וגדולים לכתוב תולדות גדולי ישראל כדי ללמדו ממעשיהם וגם מביא ליראת שמים בראות עד כמה הם התאמצו בכל כוחם לעשות רצון אבינו שבשמים וכמה סיעתא דשמיא היו בידם בזה ואין לך ספר מוסר עדיף מזה ואח"כ ב"ר ר"פ נח ואלה תולדות נח מה הן פירותיו של צדיק מדות ומעשים טובים ע"ל.
 והדברים ידועים ומפורסמים כמה גדול הכוח והעוצמה שיש לסיפור עם שורשים בפרט בליבות טהורים שמכניס חשק לעבודת ה' כמרגלא בפומיה של כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א כשהיה מספר לפרקים בהולוא דצדיקא היה מסיים ואומר כדאי לנו שנתבונן כיצד קרצו חומר התעלו והגבירו עצמם. נלמד מהם למה שילוד אשה מסוגל כשמתאמן, והתכלית החזק הוא האמונה ולהלחיב הלבבות להתחמם באורם של צדיקים להדבק במעשיהם הטובים וליחך באורחות צדיקים.

בכל זאת יש סוג ספרים אפי' עם הכשר, שחבל להלעיט את הראש בשטויותיו, עכ"פ לאלו (בחורים) שמחוייבים לרבהם נהגה יומם וילדו, וזכור לכולנו המעמד הנשגב עם רבנות אלפי ישראל ביום ה' פרשת חקת ב' תמוז תש"ע ודבריו חוצבי להבות אש שדרש פוסה"ד בעל "שבט הלוי שליט"א בה"ל: בגמ' (ברכות נה) כשחלה רבי אלעזר, נכנסו תלמידיו לבקר, אמרו לו, רבינו, למדינו אורחות חיים, ונזכה בהן לחיי העולם הבא, אמר להם - בתוך הדרים - יגענו בניכם מן ההגיון. דבר זה הוא הנגאי הראשון ללימוד התורה, מנעו בניכם מן ההגיון, כי אי אפשר שתיקלט התורה בלב כל בן ובת בישראל, אם רוצים בד בבד להכניס בהם את טומאת זוהמת הדור, שהוא מטמא את העיניים, ומטמא את הלב, ושוב אי אפשר שתקלט בהם התורה. עכ"ל.

כן הוא הדבר והוא פשוט כשילד/בחור וכו' קורא ספר שהוא לא נחשב בדברי הנביא "עם זו יצרת לי תהלתי יספרו" (ישעיהו).

הניסיון הוכיח כשלפעמים יוצא לאנשי חינוך לטפל בילד/בחור שלא עולה במסילה, כשמדוברים אותו הוא מספר שקול ספרים (עם הכשר) בשקיקה עד שעות הקטנות של הלילה, וא"כ כיצד יהיה בבוחן להשיבם קום בבוקר, וכיצד יבין מהלך בגמ' הק' רש"י ותוס' ומפרשים? כשהראש תפוס מסיפור המתח של ליל האתמול, ואז במקום ראש צלול ראשו כבד עליו ועיניו נעצמות מעייפות. מילא סיפורי צדיקים שיש להם תוכן ומסר שמכניסים יראת שמים בלב הקורא, איש מיועצים ספרי קריאה אלו בשביל "בית יעקב", אבל בחור שלומד תורה "מה לכהן בבית הקברות", ספרי קריאה הנקראים במתח או כסיפור בהמשכים שקשה להינתק מזה, לא מביא יראת שמים. נתבונן במשנה סנהדרין פ"ק י' משנה א' רבי עקיבא אומר "אף הקורא בספרי החיצוניים" ובברטנורא פירש... בספר דברי הימים של מלכי נכרים... שאין בה חכמה ולא תועלת אלא ביזבוז זמן בלבד. ע"כ.

(ג.ב הערות והארות יתקבלו לרצון למערכת בפקס - 057-796-2493)

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

<p>ברכת מזל טוב לכבוד מעלת ידידינו היקר מחשבוני אברכי "מרכז התהילים" ממשיימי קום, עובד ה' בתמימות בדרכיו ובמעשיו הרב ר' שמעון דעי הי"ו ולבנו היקר באנשים, לבו לב זהב, רודף צדקה וחסד בכל לב ונפש הנה"ח ר' אהרן הי"ו - באר שבשע לרגל שמחת אירוסיו הנכבד המופלג בתורה ויר"ש כרכא דכולא ביה צנמ"ס הבה"ח ר' שמעון אליהו הי"ו עב"ג בשעט"מ ז"צ</p>	<p>ברכת מזל טוב למע"כ האי גברא החשוב והיקר, מעוטיר במידות מוזהבות, תורה ויר"ש אצלו משולבות, לכלל המעלות והמידות, על כל מכיריו אבות, ומהולל, מקבל כל אדם בסבר פנים יפות, מן ונכד לרבן של כל ישראל הרה"ק רבי יוסף קאפ שליט"א ז"ע, ונכד למרנן רבוה"ק מלעלוב זיע"א, ה"ה הרבני הנכבד רבי שמעון שמעלקא ערבליך שליט"א</p>	<p>ברכת מזל טוב נאמנה הננו לברך למעלת ידידינו היקר, תורה ויר"ש והחסידות אצלו שלובים נעים הליכות ורודף צדקה וחסד לכל דבר שבקדושה, דאוק ומקושר בכל נימי נפשו לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, הנה"ח ר' אברהם מנחם אהרן הי"ו - בארא פארק - ארה"ב לרגל שמחת נישואי הבת תחי' בשעט"מ ז"צ</p>	<p>ברכת מזל טוב נאמנה הננו לשגור מה לקדם הוד מעלת האי גברא רבא. כליל חמדות והמידות, ענות חן נסוכה על פניו, חריף ובקי הרה"ח רבי אליעזר פניי לכל אדם הרה"ג רבי אליעזר קודמן שליט"א לרגל שמחת הנס בני היקר, הב' חיים מרדכי נ"י לעול התומ"צ בשעט"מ ז"צ</p>
<p>ברכת מזל טוב ולבנו היקר באנשים, לבו לב זהב, רודף צדקה וחסד בכל לב ונפש הנה"ח ר' אהרן הי"ו - באר שבשע לרגל שמחת אירוסיו הנכבד המופלג בתורה ויר"ש כרכא דכולא ביה צנמ"ס הבה"ח ר' שמעון אליהו הי"ו עב"ג בשעט"מ ז"צ</p>	<p>ברכת מזל טוב ולבנו ידידינו היקר והנעלה, כלי מחזיק ברכה ומקושר למרן רבינו שליט"א הרה"ח ר' יהושע דוד הי"ו לרגל שמחת אירוסיו הנכבד - הבן היקר יצחק עב"ג בשעט"מ ז"צ</p>	<p>הנאצות גליון זה נחשב ע"י ידידי הנה"ח ר' אברהם מאיר אלטמאן הי"ו לרגל השמחה. וזאת יזכי הרבים תעמד לו ולמשפ' תמיד.</p>	<p>ברכת מזל טוב נאמנה הננו לשגור מה לקדם הוד מעלת האי גברא רבא. כליל חמדות והמידות, ענות חן נסוכה על פניו, חריף ובקי הרה"ח רבי אליעזר פניי לכל אדם הרה"ג רבי אליעזר קודמן שליט"א לרגל שמחת הנס בני היקר, הב' חיים מרדכי נ"י לעול התומ"צ בשעט"מ ז"צ</p>
<p>ברכת מזל טוב רבי שמעון אליהו הי"ו עב"ג בשעט"מ ז"צ</p>	<p>ברכת מזל טוב רבי שמעון אליהו הי"ו עב"ג בשעט"מ ז"צ</p>	<p>לעילוי נשמות האשה החשובה מרים החל בת יוסף ע"ה נפטרה ד' תמוז. ת. ג. צ. ב. ה.</p>	<p>ברכת מזל טוב נאמנה הננו לשגור מה לקדם הוד מעלת האי גברא רבא. כליל חמדות והמידות, ענות חן נסוכה על פניו, חריף ובקי הרה"ח רבי אליעזר פניי לכל אדם הרה"ג רבי אליעזר קודמן שליט"א לרגל שמחת הנס בני היקר, הב' חיים מרדכי נ"י לעול התומ"צ בשעט"מ ז"צ</p>